

ELŐSZÓ.

HELYEN ES VIDEKEN

Egy évre — — 84 kor.
Fél évre — — 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy óra — — 7 kor.

Nyitási költségek
mérőlapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 22.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvály-
Társaság.

Kisfaludy utca 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, december 29.

Berthelot tábornok.

Berthelot francia tábornok vonata három-három fél Magyarországon s néhány rövid órára megállapodik a mai gondterhelt városunk előtt is. A tábornok szalonkocsija végigvágatott a gyönyörű és szomorú Bánát földjén s borús jellegek alól jön a délvidek felől, hol a haragos Duna bucsuzik Magyarországtól.

Kínézt-e a tábornok az elhagyott földekre a robogó terem ablakából? Meglátta-e, hogy amerre elhaladt könnyesek a mezők, az erdők lombjai és tülevelei összebuynak s rohanó folyók futnak nyugat felé, a nagy magyar alföldre? Hallotta-e ott, a vasúti kocsiban, vidám tisztjei körében, hogy a Hargittáról, a Negotináról busult erővel zug a szél, leveleket kerget nagy Magyarország felé, mintha üzenetet küldene erre egy milíós magyar.

Beranger énekezte egykor: — Ki meg nem érti a nemzetek keservét, miért adott az ég szívet annak?

A francia nemzet a világtörténet folyamán soha sem tagadta meg önmagát. Emlékezzünk a lengyel pusztulásra, idézzük fel a görög szabadságharcot: a francia nép megértő és szánakozó lelke nem volt-e ott a népragédiák bánatában? Gyógyító lrt a megnyitott sebekre, szabadságot az elnyomottaknak, új lelket az elcsüggedőknek ki vitt mindig minden nemzetek között elsőnek? A francia!

A francia szív volt mindig a vigasztalás evangéliuma. Megváltozott volna ez a szív? Gyűlölet, bosszu elronthatta-e az emberszeretet geniusának örökszép vonásait s csinálhatta-e borzalmas torzót abból mi isteni volt, több: örök emberi?

Elmehet-e most közönyösen egy francia tábornok a síró falvak, a kétségbeesett városok mellett? Nem érzi-e meg, hogy vonatának vas-kerekei alatt nyög és reszket a magyar föld s amint kocsijának ablakán kitekint: feléje hajlik minden kifosztott, letarolt száraz faág: — Engedd, hogy újra kizöldüljünk, s a földön újra lomb s virág fakadjon.

Berthelot tábornok most megnézi a magyar városokat. Azokat a szomorú helyeket, hová idegen hadsereg szöges csizmája lép s ahol ma fáj látni a téli pusztulást. Kevés arcot fog találni, melyre mosolyt vonhatna az idővölés öröme. Egy nemzet gyászol most tábornok ur! Talán nem is azért, mert idegenek jönnek s a szabadság szerető nemzetnek parancsolni akarnak, fájdalma mélyebb, mert nagy csalódás forrásából fakadt. Az fáj a nemzetnek, hogy a nagy francia nép e percben még meg nem érti őt. Hogy idegen testek állanak közöttük és nemzetünk között, melyek megtörik a fényt a lelkiünkben Páris felé szállót s hamis képet mutatnak rólunk a franciáknak. Az fáj nekünk, hogy a népszabadság, az emberi egyenlőség útja felé való törekvésünkben nem nyújt segítő kezet

nekünk az a francia nemzet, amelynek jobbát oly régen vártuk már meleg szorításra. Kulturánk, nemzeti jellemvonásaink, temperamentumunk rég oda szeretett volna már húzódni, a honnan a kulturvilág számára szüntelenül új és új megváltó eszmét sugárzott szét egy kiapadhatatlan nemzeti energia.

Meglátja-e most mindezt a francia tábornok? Megismeri-e, hogy városaink falai között szenvedő emberek ezrei néznek a világitó nap: Páris—Versailles felé? Felfedezi-e, hogy itt a magyar globuszon az emberiség nagy értékeit tapossák most s ezeknek az emberi és erkölcsi

kincseknek megmentése egy francia szilpek a leggyönyörűbb feladat?!

Tábornok ur! A francia nemzet fia közül ön előtt utoljára Lesseps Ferdinándot és társait fogadta hivatalosan e város. Ekkor volt itt Coppeé, a lánglelkű költő, ki elragadtatva zengett dithirambot a vidám magyar nemzetéről. Ön most a szomorú Magyarországot ismeri meg; amerre jár gondbarázdás homlokok idővölzik önt s ne bántsa, ha az idővölző beszédek círadás szavait elhomályosítják a fájdalommal tekintetek:

— Ez a nemzet gyászol most tábornok ur!

Kunfi forradalmat hirdet Lovászyék ellen.

„Szociálista kormányra kell jönnie.” — Polgárháború Lovászy miniszterelnöksége esetén.

Budapestről telefonálják: Kunfi Zsigmond népjóléti miniszter a Népszava ma reggeli számában nagy feltűnést keltő cikkben foglal állást a Károlyi párti mozgalmakkal szemben. Kunfi többek között ezeket írja:

„Nem tudom, vajon szükséges és kívánatos-e, hogy a mai viszonyok között Magyarországon még egy forradalmat essen át, de kétségtelennek tartom, hogy amennyiben az a politika csak meg is kíséri érvényesülését, amelyet Baththyány, Lovászy és a mögöttük meghúzódó nagybirtokos és nagytőkés érdekeltségek erőltetnek,

az új forradalom kikerülhetetlenné válik.

Magyarország mai nemzetközi és gazdasági helyzete mellett az volna kívánatos, ha az új társadalmi rend a kivívott politikai szabadság eszközeink kihasználásával nagy megrázkódtatások nélkül valósuljon meg. Ha ellenben a régi gazdasági és politikai rendnek modernizált alakban való feltámadására irányuló kísérletek lehetetlenné teszik ezt a fokozatos fejlődés útján végbemenő átalakulást, akkor új forradalomra van szükség és ez új forradalom el is fog következni. A szociáldemokrata párt semmi körülmények között nem fogja elismerni, hogy némi politikai reformokkal megfejtett a régi magyar osztályuralom feltámasztassék. Mert ez a Baththyány és Lovászy-féle mozgalom célja és ez az, amit a szociáldemokrata párt minden eszközzel meg fog akadályozni. A függetlenségi ellenforradalom, a milliósok korlátlan vagyongyűjtő és vagyonszaporító szabadságáért harcol, de óvakodik attól, hogy ezt nyíltan meg is mondja. A szociáldemokrata párt minisztere a legnagyobb örömmel engedik

át tárcáikat a polgári minisztereknek és nagy érdeklődéssel szemlélnék például egy Lovászy-féle kormányalakítást. Az a meggyőződés, hogy az ilyen kormány háromszor huszonnégy óráig sem tudna megállni, még akkor sem, ha megszálló csapatokat hívna Budapestre, vagy Budapestről elmenekülve, másutt ütné fel székhelyét. Mi hát a teendő? Gyorsítani kell a választásokat és azoknak elkövetkezéig miniszterekben és államtitkárokban egységes kormánynak kell alakulnia. Elvégre nekem semmi közöm hozzá, de mégis fel kell vetni a kérdést, lehetséges-e az, hogy a miniszterek és államtitkárok politikája eltérő legyen és hogy az igazságügyi államtitkár nyíltan agitáljon a volt munkapárt egyik lapjában a miniszterelnök ellen. Még mindig az az álláspontom, hogy a függetlenségi pártnak oly politikusa, akiknek elvei és világtérfogása megegyezik Károlyi Mihályéval, továbbá a radikálisok és a szociáldemokrata párt az a koalíció, amely a nemzetgyűlés megválasztásáig a legalkalmasabb az ország kormányzására.

Ha ez nem lehetséges, akkor nézetem szerint kikerülhetetlen a nyílt polgárháború.

A szociáldemokrata párt eddig rendet tartott az országban és Budapesten, de ez a rend szerintünk azért szükséges, hogy az új világba való átmenet rendben, minden nagyobb felfordulás nélkül történhessék meg, nem pedig azért, hogy ennek örve alatt visszaállítsák a kizsákmányolás és elnyomás régi világát. Aki a milliósokat, Weisz Manfrédet, herceg Eszterházyékát akarja védeni, csak menjen Lovászyval.

Lovászy válasza Kuntinak.

Kunfi miniszter nyilatkozatára vonatkozólag Lovászy ma így nyilatkozott a Magyarországi munkatársai előtt:

— Teljesen felesleges Kunfi miniszter urunk forradalommal fenyegetőzni velünk szemben. Forradalomra csak valamely létező hatalom

ellen van szükség. Nekünk pedig semmi hatalom nincsen és nem volna még akkor se, ha polgári kormányt alakítanánk, mert hiszen Kunfi miniszter ur és társai gondoskodtak arról, hogy a tényleges hatalom ne a kormány, hanem az a pártjuk kezébe legyen. Ezzel fogva, ha Kunfi

Fegyház az adóalap eltitkolásáért.

(Nem vihetik külföldre vagyontkat a gazdagok.)

Budapestről jelentik: A pénzügyminisztériumban az adóalapok eltitkolásának megakadályozására törvényjavaslat készül, amelyre vonatkozólag több beavatott helyről a következő információt nyertük:

Az adóeltitkolások megakadályozásáról nem is kormányrendeletet, hanem néplövényt készítettünk. A törvény már teljesen elkészült és csak a minisztériandács hozzáférése hiányzik a publikáláshoz. Hogy a törvényben szokatlanul szigorú intézkedések lesznek, az csak természetes. A törvény szerint két évig terjedhető fegyházzal szajtható az, akire az adóalap eltitkolásának büntette rábizonyul. A kísérlet bevezetett cselekménynek minősítendő. — Fegyházbüntetéssel együtt hivatalvesztés és nagy összegű pénzbüntetés is kitörendő. Ki fogjuk mondani a törvényben, hogy semminek és hatálytalannak tekintendő minden olyan ajándékozás és vagyonelosztás vagy bármiféle más jogügylet, amelyet azért kötöttek, hogy egyes vagyonrészeket a készülő nagy vagyonadó alól kivonjanak. A törvénynek visszamenő hatálya lesz az 1918. évre. Aki ezenkívül külföldre kíván költözni, az összvagyonának ötven százalékát köteles óvadéknak letenni. Ha azonban az illető kívándorló összvagyonja háromszázezer koronánál nagyobb vagyont képvisel, az óvadék hetvenöt százalék lesz.

Ezekkel az intézkedésekkel azt akarjuk elérni, hogy a tőkés társadalom, amelynek egy tekintélyes része a háború alatt megfizerezte vagyont, ne vonhassa ki magát és vagyont a békére való átmenet terhel alól.

Életmentő ötletek.

(Irók és újságírók veszedelmében.)

Nap-nap után fele vannak a budapesti lapok háborzongató éjszakái jelenetek leírásával. Úrjáratok titkóznak össze, a vezetők revolvert fognak egymásra, vér folyik, zsebcsillék hörögnek s a békés utca csataterré válik. Detektív felügyelőket támadnak meg ismeretlen katonák, kik fegyveresen állítanak be még a lakásába is, ahol lelövésével fenyegetik meg. Egy jó ötlet menti meg csupán: varázsszót emleget: bizalmiférfiakat kér.

A köztársaság Budapesti valóságát bákonai állapotban van. Egy néhány esetet sorolunk itt fel, melyek szomorú illusztrációi a mi szép fővárosunk elkorcsosult életének:

— Karácsony első napján történt. Este, közvetlen tíz óra után. A Nemzeti Színház előtt, a Rákóczi-ut és József-körut sarkán állott egy középkorú, jól öltözött úriember. A vilamosra várt. Abban a pillanatban, midőn megállt a kocsi, a várakozó ur érezte, hogy belső-zsebében, ahol pénztárcáját őrizte, kotorász valaki. Odakapott, teljes erővel megragadta a zsebmetsző kezét s elküldte magát:

— Tolvaj, zsebmetsző!

Körülnézett segítség után. Rendőr nem volt a láthatáron, ellenben pár pillanat alatt nagy tömeg vette őket körül. Főképen részeg katonák és ittás matrózok tolongtak a dulakodók körül. Az úriember siető szavakkal mondotta el, hogyan akarta kifosztani őt a zsebtolvaj, aki azonban ekkor már ismerősöket talált a tömegben s titkos jelbeszédet kezdett azokkal.

Ennek megis volt a következménye. A részeg katonák megtámadták a károsult úriembert s midőn az revolveréhez nyúlt, az egyik fickó stílétes botjából kirántotta a tört s szíven szurta a szerencsétlent. Midőn a földre zuhant, gunyos kacagással állt odább a vakmerő banda.

Igy mondta el ezt a történetet két szemtanú: Major József miniszteri biztos, a V. H. O. Sz. alelnöke, aki Kis Endre debreceni újságíróval végignézte a borzalmas jelenetet.

Közbe is léptek, de a matrózok lelövésével fenyegették meg őket.

A dolgok odáig fajultak Budapesten, hogy az emberekől éjjelenként már a felső ruháikat

is lezsedik. A főváros általában rosszul világított. Vannak azonban oly városrészek, melyek csaknem koromsötétek. Ezeket lehetőleg el kell kerülni s a beavatottabb emberek el is kerülik. Ilyen helyeken 10 óra után már nem tanácsos egyedül vagy nővel járni. A Magyar Hírlap kiadói hivatali főnöke talán túlságosan bizott önmagában s feleségével, két kis gyermekével egy ilyen sötét utcán ment haza éjjel 1 órakor. Karácsonyestéről jött, egy ismerős családtól s az Akadémia-utcán egyszer csak eléje áll egy őrmesteri uniformist viselő ember s így aposztrofálja:

— Hallja az ur, hogy jön ön ahhoz, hogy az én bundámban járjon. Vesse le rögtön, adja vissza azonnal.

A kiadói hivatali főnök egy gondolattnyi idő alatt tisztában volt a helyzettel és nyugodtságot erőltetve magára, válaszolt:

— Sajnálom, hogy már előbb nem találkoztam önnel. Már resteltem is, hogy az ön bundájában járók. Engedje meg azonban, hogy még egy ideig hordhassam

szívetek önnel ezért a szíveségért használtat díjat. Talán 100 korona...

S már nyújtotta is a száz koronást, melyet az őrmester mogorván átvett s köszönés nélkül távozott.

Heltai Jenővel, a Riforma író — az Útmenti Körből egyedül indult lakása felé. A belváros egyik szűk utcájában megállítja egy rongyos kópenyegű katona és szívtart kér tőle. A budapestiek már tudják: mit jelent az, ha valaki éjjel 2 órakor a néptelen utcán szívtart kér. — Heltai Jenő nem vesztette el a lélekjelenlétét, odafordult a katonához:

— Nézze barátom, szívarom nincs, de ma beszéltem a Konti-féle Andrassy-uti tőzsdével s ott holnap egy dobozzal adnak át nekem.

Itt van 20 korona, menjen reggel oda s kérjen a nevemben a tőzsdétől tulajdonosától, amennyit akar.

Az ember köszönt s a 20 koronával tovább állt.

Várnai István a Magyar Hírlap munkatársa a Rök-Szállard-utcai 5. számú lakására ment éjjel 11 órakor. Karácsony éjszakája

volt. A ház kapuja előtt három tiszt cigarettázott. Várnai ügyet sem vetett rájuk, csöngött a házmeisternek. Ekkor eléje lépett az egyik tiszt, revolvert vett elő s durván kiáltott:

— Kiáltod: éljen a király!

— Nem kiáltom! válaszolt az újságíró, nem vagyok királypárti.

— Akkor meghalsz! s lelemeltes a revolvert.

Az újságíró észrevette, hogy a revolveres tiszt egy kissé ittas s hogy okoskodni nem lett volna tanácsos s egy hirtelen támadt ötlettel meghívta a 3 tisztet a lakására.

— Jöjjenek fel uraim hozzám s ott kényelmesen megbeszélhetjük: mi volna jobb a magyarnak, a királyság-e vagy a köztársaság?

A két józan tiszt rábeszélte fluminált állapotban levő társukat, hogy menjenek fel Várnaihoz, ahol a királypárti hadnagy annyira megbarátkozott a helyzettel, hogy okkupálta az újságíró ágyát s reggel nem is emlékezett arra, hogy éjjel hallandó volt elfáztant Rinaldó Rinaldini szerepét.

A femialisták is résztvesznek a választásokon.

(Glücklich Vilma nyilatkozata.)

(Budapesti munkatársunktól.) Az egyes politikai pártok erősen készülődnek a nemzetgyűlési választásokra. A választási küzdelmet előreláthatólag ezuttal veszik fel először a femialisták. Minthogy a választójogi néptörvény szavazati jogot biztosít a nőknek, a femialisták bíznak abban, hogy több jelöltjük kerül be mandátummal a nemzetgyűlésre.

A femialisták erősen reménykednek. Legelőbb is ez tünik ki abból a nyilatkozatból, amelyet a femialisták egyesületének elnöke, Glücklich Vilma tett előttem az Aradi Közlöny számára. E nyilatkozatában Glücklich Vilma a következőket mondotta:

— A mi munkánk egyelőre abban áll, hogy a nőválasztók számára egyrészt előadásokat rendezünk a fővárosban és a vidéki nagyobb városokban, közöttük természetesen Aradon is, másrészt tájékoztatjuk iródnkban azokat a nőválasztókat, akik felvilágosításért hozzánk fordulnak. Ezeket ellátjuk utbaigazítással, pártatlanságunk teljes megővése mellett, egészen objektív módon megismertetjük velük az egyes pártok programját. Mi a magunk részéről is összeállítottunk egy nagy szociálpolitikai programot, a melyet az egyes politikai pártokba belépő tagtársainknak természetesen propagálniuk kell és a program megvalósítása érdekében el kell mindent követni.

— Tagjaink egyénileg csatlakozhatnak bármelyik párthoz, sokan csatlakoztak is már a pártokhoz, legerősebb vezetőink azonban még nem csatlakoztak sehová, mert hasznosnak tartjuk azt, hogy továbbra is fenntartsuk az összekötő szerepet a különböző pártállású nők között. A mi szempontunk egyébként az, hogy ne a pártpolitika, hanem a szociális program legyen a legfontosabb a nőválasztók előtt.

— A femialisták állítanak fel jelölteket valahol?

— Ez a kérdés e pillanatban háttérbe tolódik, mert arról van szó, hogy proporciónális választás lesz és így nincs még fix tervünk arra, hogy hol léptetünk fel nőjelölteket. Amennyiben azonban mégis egyéni jelölések történnének, nekünk természetesen lesznek jelöltjeink és számítottunk is rá, hogy Budapestnek többi kerületében és a vidéken is elég szép számmal sikerül majd jelöltjeinket mandátumhoz juttatni.

Glücklich Vilma nem nyilatkozott róla, de mi úgy tudjuk, hogy a femialisták a maguk részéről már elkészültek egy listával, melyen részletesen felsorolják a mandátumra igényjogosult jelöltjeik neveit.

Kassa alatt a cseh csapatok.

Eperjest megszállták. — Fegyveres ellentállásra készül Komárom és Érsekújvár.)

Kassáról jelentik: Ma délelőtt 11 órakor 150 főnyi cseh katonaság vonult be Eperjesre szállásainál gyanánt. Ezt a csapatok délelőtt követik a tulajdonképeni megszálló csapatok. A csehek bevonulása minden incidens nélkül történt, a lakosság közönyösen fogadta őket. Eperjesen néhány nap óta már nem voltak csapatok. A Horompan levő cseh csapatok megindultak a város felé. Valószínű, hogy a kassai katonai hatóságok még ma vagy holnap érintkezésbe lépnek a cseh csapatok parancsnokaival, hogy meg tárgyalják velük a megszállás módjait. Kassáról az anyagi javakat már elszállították, megszállás esetén csapatokat is elfogják vinni.

Kassáról jelentik: Jekelfalván táborozó cseh csapatok ma megközelítették a Margitfalvát megszállva tartó köztársasági csapatokat. Összetűzés nem történt. Kassán ma már a legkomolyabban számolnak a megszállás közeli lehetőségével. Az Eperjesen állomásozó cseh parancsnokság ma telefonon érintkezésbe lépett Kassa város polgármesterével és a részletes tárgyalásokat a megszállásra vonatkozólag még a mai nap megkezdik.

Késő délután Kassáról érkezett telefon-jelentés szerint a cseh csapatok a város alatt elhúzódó Bankó-hegy alatt állanak.

Pozsonyból jelentik: A helyőrség elhatározta, hogy a várost csakis rendes cseh katonaságnak engedni át és csak abban az esetben, ha a megszálló csapatok elég erősek lesznek, hogy a város rendjét és nyugalomát biztosítsák. Ellenkező esetben a helyőrség maga fog gondoskodni a város

rendjének a fenntartásáról. Irregularis, maratóc csapatoknak fegyveresen fognak ellenállani. Azok a cseh bandák, amelyek jelenleg Pozsony alatt állanak, irregularis csapatok, nem megszállani akarják a várost, csupán fosztogatás.

Komáromból jelentik: A város ma délelőtti közgyűlésén tiltakozott az ellen, hogy Komárom város történelmi jogon a cseh-szlovák államhoz tartozik és állást foglalt a városnak a csehek által történendő megszállása ellen. A környék népe szervezkedik és védelemre készül. Négy-ötezer főnyi volt katona van Komáromra közvetlen közelben, valamennyi felfegyverezve. Ezek elhatározták, hogy

sem engedik meg a cseh elöngyomulását.

A hatóságok mindent elkövetnek, hogy elkerüljék őket ettől a szándékuktól. Apró incidensektől eltekintve, Komáromban és környékén nyugalom uralkodik.

Érsekújvárról jelentik: A város és Környék falvai fegyveres emberekkel vannak tele. A felfegyverzett lakosság állandóan járőröket küld ki a város környékére, hogy minden meglepetésnek elejét vegye. Egy ilyen járőr tegnap harcra keveredett egy cseh járőrrel, amelynek egy része az első puskalövés után megszaladt, másik részét pedig az érsekújváriak foglyul ejtették. Tárgyalások indultak meg, hogy a foglyokat a nyitrai internáltakkal kicseréljék. A csehek egyelőre nem mozdulnak. Ugy látszik megijedtek a lakosság tömeges fegyveres fellépésétől. Hogy meglepés ne érhesse őket, Nyitraiváka és Nyitra között felszedték a vasúti síneket.

Százezer korona vagyon elkallódása.

(Ezt a kórtól tnt el a Baross-parki kioszk berendezése.)

Már régebben suttogtak arról a városban, hogy Aradot körülbelül százezer korona kár érte azért, hogy a Baross-parkbeli kioszk leltári tárgyai rejtélyes módon eltűntek. Miután a mesé-monda nem szűnt meg, sőt mindég pozitívabb formát öltött a hír, az Aradi Közlöny a legilletékesebb helyre, Hadgy Antal Acev. főfelügyelőhöz, a korcsolyázó-egyesület elnökéhez fordult felvilágosításért, annál is inkább, mert úgy értesültünk, hogy a korcsolyázó-egyesület holnapi közgyűlése is foglalkozik a dologgal.

Hadgy Antal a következő érdekes nyilatkozatot tette az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— A Korcsolyázó-egyesület 1914-ben átvette a várostól a Baross-parkbeli kioszktól délre eső részt és a kioszk berendezését is, azzal a kötelezettséggel, hogy ott véglegesen köteles tartani. A vétel után először a pályát hoztuk rendbe, annál is inkább, mert a kioszk helyiségeit akkor még Albert szobrász bírta herbe. Később a szobrász kiköltözött, a helyiségek felszerelési tárgyait pedig elvitték a lovardába s mikor már mi kértük azokat, akkorra az egész 2500 darab felszerelés eltűnt. 1915-től kezdve állandóan sürgetjük a leltári tárgyak visszaállítását, eljártunk a polgármesternél, intervenáltunk Kintzig és Barabás főispánoknál, azonban fáradozásainkat nem koronázta siker, az eltűnt tárgyak még a mai napig sem kerültek elő.

— A kioszkban 2500 darab leltári tárgy volt elhelyezve, úgy, hogy nézetem szerint a kár megközelít a százezer koronát. Miután az előkerítésre irányuló minden kísérletünk meghiúsult, holnap a korcsolyázó-egyesület közgyűlése elé viszem a dolgot és utasítást kérünk a további teendőkre nézve.

A furcsa esethez csupán annyi megjegyzésünk van, hogy mi is kíváncsisággal várjuk a

további fejleményeket, ebben a titokzatos ügyben, amelyben egy egész városi adminisztráció elől el lehetett tüntetni nagy értéket képviselő tárgyakat.

MŰVÉSZET.

* Aradi Nemzeti színház heti műsora. Vasárnap délután Arany ember. Este Médi bérletszünetben. Hétfőn Médi A) bérlet. Kedd Médi B) bérlet. Szerda délután Tündér Ilona és Árgyérus királyfi. Este Médi C) bérlet. Csütörtökön Médi A) bérlet.) Péntek Médi B)

* Vasárnapi előadások a Modern Kabarában. Ma vasárnap két előadást tart a Modern Kabaré népszerű társulata. Délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal a teljes esti műsort mutatják be. Mindkét előadásban fellépnek Návay Ilonka, a nagyszerű kabaré diva, Ballay Béla a zseniális táncművész, Lánzy Mici előadó, Else Frölich és Táborj Elli táncosnők, Finián, a legjobb zenehumorista, Nádas Lajos dalénekes. Úgyes táncoktatók, pompás bohózatok is szerepelnek a változatos műsoron, amely a legkényesebb igényeket is kielégíti. Hétfőn szellemes, pikáns műsorra piros est. Kedden két esti előadás, fél 11 órakor nagy szilveszteri piros est. Szerdán két előadás. Jegyek az összes előadásokra válthatók a Kabaré pénztáránál.

* A színházi iroda hírel. Egész héten a nagy sikert aratott Médi kerül színre vasárnapig bérletszünetben a bemutatkozó előadás szereplőivel. A heti délutáni előadások a következő sorrendben lesznek. Szerdán délután újévkor 3 órakor általános közkívánatra mérsékelt délutáni árak mellett színre kerül Árgyérus királyfi és Tündér Ilona vagy a vasorru boszorkány. Szombat délután 3 órakor Molnár Ferenc kiváló vígjátéka az Ördög. Vasárnap délután A kis király operett kerül színre. Hétfőtől kezdve az összes előadásokra válthatók a jegyek a pénztárba.

Wilson elfogadta 14 pontját

(Változások a béketárgyalások rendjén.)

Londonból jelentik a Reuter-ügynökség: Wilson a Buckingham-palotában két óra hosszúságú megbeszélést folytatott Lloyd-Georg-zsal és Balfour-ral.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség fel van hatalmazva a következők közlésére: Wilson tárgyalásai a Buckingham palotában és a Downing streeten rendkívül kielégítő módon folytak le. A tanácskozás igen sok tárgyra kiterjedt, többek között Wilson 14 pontjára is. — Egy államférfi, aki résztvett a tárgyalásokon így nyilatkozott:

— Nyugodtan kijelenthetem, hogy semmiféle komoly nézeteltérés nem merült fel.

Hágából jelentik: A Morningpost jelenti, hogy a béketárgyalások lefolytatásán változások eszközöltek. Valószínű, hogy a január hatodikán megkezdendő előzetes megbeszélésen egyelőre csak az entente-hoz tartozó négy hatalom, Anglia, Franciaország, Olaszország és Amerika vesznek részt. Később a többi szövetséges is be fogják vonni azokba a megbeszélésekbe, amelyekben az 6 érdekeltről is szó van. Így például a közeli kelet rendezésére vonatkozó megbeszélésen résztvesznek: Görögország, Szerbia és Románia is, míg Ausztria-Magyarországra vonatkozó megbeszéléseken Görögország nem lesz képviselve.

Berlinből jelentik: A Neue Badische Landeszeitung beavatott forrásból arról értesül, hogy az entente fegyverszüneti bizottsága kijelentette, hogy csak Miksa badeni herceg és Hindenburg meghatalmazottaival tárgyal. Erzberger kijelentette, hogy az entente-nak ezt a kikötését elfogadja.

Diener-Dénes József lemondott

(Az állami tisztviselők status rendezése.)

Budapestről jelentik: Lovász Márton délután fél 1 órakor felkereste Károlyi Mihály miniszterelnököt, akivel egy óra hosszúságú tanácskozott. Amikor a miniszterelnöktől távozott, egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Délután fél 5 órakor a miniszterelnök magához kérte a Károlyi-párt vezető tagjait, hogy tisztázzák a helyzetet. Minden részről törekvés nyilvánult meg a tekintetben, hogy a nehézségek áthidalassanak és hogy alapot találjunk a kormány tovább vitelére és konszolidálására. Nekem semmi kedvem sincs miniszterelnökséget vállalni még abban az esetben sem, ha egyöntetű megállapodás jönne létre, mert az a felfogásom, hogy sokkal nagyobb szolgálatot tehetek az országnak, ha kívül maradok.

Budapestről jelentik: A Kormány tagjai ma este minisztertanácsot tartottak, amelyen első sorban Buza Barnának a földreformra vonatkozó javaslatát tárgyalták. Napirenden volt ezenkívül Szende Pál pénzügyminiszternek javaslata a tisztviselők státuszrendezéséről, amelyet az ország tisztviselői kara érdeklődéssel vár.

Budapestről jelentik: A miniszterelnöki palotában a Károlyi-párt vezérével által tartott szűkebb értekezleten az a hangulat nyert kifejezést, hogy a Lovász-csoport és a párt többi tagjai között ellentét nem fog pártszakadásra vezetni. Az értekezleten határozatot nem hoztak. A tanácskozást holnap folytatják. Este 10 órakor minisztertanács volt, amely lapunk zártszór meg tart. Értesülésünk szerint Diener-Dénes József külügyi államtitkár benyújtotta lemondását, amit a minisztertanács elfogadott.

Berthelot tábornok fogadtatása.

(Értekezlet a polgármesternél.)

Az eddigi elszövegezők szerint Berthelot francia tábornok kíséretével, mely egy román tábornokból és 35 francia tisztből áll, holnap, vasárnap reggel 8 órakor érkezik Aradra. A francia tábornok fogadtatásának részleteit ma délután állapították meg azon az értekezleten, amelyet Lócs Rezső polgármester hívott össze a város-háza tanácstermébe.

Az értekezleten Lócs Rezső polgármester bejelentette, hogy információi szerint Berthelot tábornok holnap reggel 8 órakor érkezik Aradra. Ugy tudta, hogy a román Nemzeti Tanács futárt küldött Szegedre, hogy a tábornok érkezését egy órával halassza el. Amennyiben az érkezés időpontjára nézve pontos értesítést kap, erről még idejében értesíteni fogja a fogadtatáson résztvenni szándékozókat.

Amint a tábornok különvontata megérkezik, a peronon felvonul a román gárda díszszázada és azután kezdődnek a tisztelgések. Elsőnek Lócs Rezső polgármester üdvözlő francia nyelven a tábornokot Aradváros nevében. Az első csoportban lesznek a városi tanács és a város törvényhatóságának tagjai. Azután Pap I. János görög keleti román püspök üdvözlő a francia tábornokot a klérus nevében. Sorrendben ezután következnek a román és a szerb nemzeti tanácsok, mint az entente szövetséges nemzetének képviselői, azután a magyar Nemzeti Tanács üdvözlő dr. Szöllösi Zsigmond tolmácsolja a végül a sváb Nemzeti Tanács járul a tábornok elé.

Ezzel a hivatalos tisztelgések sora befejeződik. Kedvező idő esetén a román Nemzeti Tanács, amely a maga vendégének tekinti Berthelot tábornokot, tervbe vette, hogy bevonnást rendez a városba, amennyiben erre a tábornoknak elég idő áll rendelkezésére. Ebben az esetben a menet lovas bandérium nyitja meg, azután zeneszó mellett a román gárda díszszázada következik, majd Berthelot tábornok és kísérete és végül a tisztelgésnél megjelentek. Tervbe vette a román Nemzeti Tanács azt is, hogy autókirándulást rendez valamelyik környékbeli román községbe. Ez természetesen csak akkor történik, ha a tábornok a délután 1 órára tervezett elutazását elhalasztja.

Az értekezletet megelőzőleg a város rendkívüli közgyűlésén Lócs Rezső polgármester felkérte a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy Berthelot tábornok fogadtatásán minél nagyobb számban jelenjenek meg, mert kívánatos volna, hogy Aradváros hatósága imponáns módon tisztelgjen a tábornok előtt. A gyülekezés reggel negyed 8 órakor lesz a városháza tanácstermében. A tanács és a törvényhatóság tagjai kocsival mennek ki a vasuti állomásra.

Szegedről jelentik: Ma délután külön vonaton ideérkezett Vyx alezredes, herceg Hohenlohe vezérkari alezredes, Tomcsányi Vilmos miniszteri tanácsos és Rauh Gottlob szénkormánybiztos kíséretében. Az utóbbiak, mint a fegyverszüneti bizottság kiküldöttjei kísérték el Vyx alezredest. Vyx alezredes este fél 6 órakor kíséretével kiment a pályaudvarra, ahová néhány perccel később Temesvár felől külön vonaton robogott be Berthelot tábornokkal. A tábornok azonnal magához kérte szalonkocsijába Vyx alezredest, akivel két óra hosszat tárgyalt. Azután Hohenlohe herceget fogadta. A fegyverszüneti bizottság tagjai Berthelot tábornoknak elő fogják terjeszteni a fegyverszüneti szerződés megszegésére vonatkozó ada-

Berthelot innen Békéscsaba, Arad, Nagyvárad, Kolozsvár és Brassó városokat látogatja meg, hogy ellenőrizze a fegyverszüneti feltételek keresztülvételét és hogy tájékozódást szerezzen a különféle nemzetiségek számarányáról. Vyx holnap visszatartatik Budapestre.

Szegeden tartózkodott a románság budapesti követe, dr. Erdélyi János is, akinek ott léte kapcsolatba hozható Berthelot tábornok látogatásával.

Garami a banktisztviselők jogtalan követeléseivel ellen.

(Pénzüntézeti alkalmazottak sztrájkja készül.)

Budapestről jelentik: A Pesti Magyar Kereskedelmi banknak a háboruban 600 tisztviselője vonult be, akik helyett 1200—1500 ideiglenes tisztviselőt vett fel azzal, hogy ezek napidíjat kapnak és bármikor egy havi felmondással elbocsáthatók. Most, hogy a régi tisztviselők nagy része, mintegy 400-an hazaérkeztek, azzal a tervvel foglalkoztak, hogy azokat, akik használhatatlan munkaerőknek bizonyultak, elbocsájtják. 258 tisztviselőben állapodtak meg, akiknek hat havi végkielégítés mellett elbocsájtó levelet küldtek azzal, hogy nem kell többé hivatalba menniük. Az elbocsájtott tisztviselők bizalmiférlő oly agresszív módon viselkedett a bank személyzete ügyeinek referensével szemben, hogy védelemért a kereskedelmi miniszterhez kellett fordulnia, aki karhatalmat bocsájtott a pénzüntézet rendelkezésére. A bank tisztviselői tegnap délután a Gresham kávéházban gyülekeztek, hol elhatározták, hogy felmondásukat nem veszik tudomásul.

Ma reggel az elbocsájtott tisztviselők sokaság szerint bementek a bankba, de a kapuk le voltak zárva. A kapuban rendőrségi különítmény állott és a bank tisztviselőinek agyvevett bankorsége valamennyien felfegyverezve és csak azokat bocsájtották be, akik igazolni tudták, hogy felmondó leveleket nem kaptak.

Az elbocsájtott tisztviselők ma délelőtt összegyűltek a bankpalota előtt és négyes sorokban felvonultak a többi nagybankok elé, hogy szolidaritásra hívják fel a többi bank tisztviselőit. A kereskedelmi banknak állásban maradt tisztviselői szolidaritásuk jeléül ma beszüntették a munkát egy óra hosszat.

A Kereskedelmi Bank elbocsájtott ideiglenesen alkalmazott tisztviselői ma küldöttségileg jelentek meg Garami Ernő kereskedelemügyi miniszter előtt, aki figyelmeztette őket arra, hogy a felmondáshoz a banknak joga van és így nincs módjában a tisztviselők ama kérelmének eleget tenni, hogy a bankba való visszavételükről gondoskodják.

Az elbocsájtott tisztviselők ügyét a bank bankközi konferencia elé vitte, amely egy határozott, hogy állja a Kereskedelmi Bankkal a szolidaritást és az ügy közérdekű voltára való tekintettel lehetőleg a békés elintézés céljából tárgyalásokat kezd a pénzüntézeti tisztviselők érdekképviselőivel. Ez elhatározta, hogy a tárgyalások kapcsán a tisztviselők régi követeléseit is tárgyalás alá veszi és amennyiben a tárgyalások eredménytelenek maradnak, nincs kizárva, hogy hétfőn az összes pénzüntézeti tisztviselők kimondják a sztrájkot.

T. előfizetőinkhez!

Az eseményekben gazdag idők nélkülözhetetlené teszi a jó újságot, mely a történelmi kor minden mozzanatát elviszi nap-nap után a család körébe.

Az ARADI KÖZLÖNY a vidék legnagyobb, tartalomban leggazdagabb, legelterjedtebb napilapja felül áll minden párton. Az eseményeket nem a pártiszempontról elfogult hangján, hanem a maguk tárgyilagos valóságában viszi a közönség elé. Hírforrásainál tökéletesek és lapunk a kora reggeli órákban hozza mindazt, amit a fővárosi lapokból csak másnap olvashat a közönség. Az előfizetési áratok mindamelllett olcsóbban szabtuk, mint a budapesti hírlapok.

Célunk: a magyarság erőre ébresztése; a körülöttünk élő nemzetekkel a békés viszony megteremtése, a közrend helyreállítása; a polgárság és a demokratikus vívmányok védelme. Ezen célok elérésére kérjük a közönség támogatását.

Előfizetési árak:

Egész évre	— — — —	84 K.
Fél évre	— — — —	42 K.
Negyed évre	— — — —	21 K.
Egy hóra	— — — —	7 K.

AZ ARADI KÖZLÖNY
kiadóhivatala.

Arad békés megszállás előtt.

(A Katona- és Munkástanácsok határozatai.)

Még karácsony előtt, amikor először jutott nyilvánosságra Kolozsvár megszállásának lehetősége, az aradi Katona Tanács egyik ülésén felvetették azt az indítványt, hogy Arad helyőrsége mondja ki csatlakozását az akkor még ellenálló akaró székelyekhez. Többek hozzászólása után azonban az indítványt egyhangulag elvetették az azal az indokolással, hogy ez a dolog a hadügyminiszter intézkedési körébe vág. Amikor Arad megszállása hivatalos megerősítést nyert, ismét felvetődött az ellenállás eszméje s a városban mindenütt keresték a katonai bizalmi férfiakat, hogy megnyerjék a katonaságot egy olyan terv részére, amely szerint már Aradon kezdék meg a fegyveres ellenállást. A Katona Tanács ülésén Wetzer tüzérszázados terjesztett be ilyen értelmű indítványt, amely heves ellenhatást váltott ki. Huppert Henrik és mások kifejtették, hogy a fegyveres ellentállás teljesen céltalan, felesleges véráldozattal járna és semmiféle eredményre nem vezethet, sőt a város lakosságának sorsát és helyzetét megrontaná. Wetzer százados indítványát nagy többséggel elvetette a Katona Tanács, amely azt a határozatot hozta, hogy Arad helyőrsége a magyar hadügyminiszter utasítása nélkül harcra nem bocsájtkozik.

A katonaság elköltözésére vonatkozólag be-
várják, hogy dr. Varjassy Lajos kormánybiztos jelenlegi nagyszabeni tartózkodása alatt mit határoz a román vezetőkkel a lefegyverezést illetőleg. Amennyiben úgy határoznának, hogy a helyőrséget lefegyverezik, úgy az valószínűleg Szegedre vonul át.

Az aradi Munkástanács is fontos értekezletet tartott tegnap este hét órakor. Az értekezletnek, amelyen Bodnár Jakab elnökölt, egyetlen tárgya volt: a munkásság állásfoglalása a román megszállás esetében. A Munkástanács tagjai csak nem teljes számban jelentek meg az ülésen, a mely a legbelsőbban tárgyalta meg a kérdést. Számtalan hozzászólás után a Munkástanács elhatározta, hogy felhívást fog intézni Arad munkásságához. A felhívásban arra kéri Arad szervezett munkásságát, hogy a leghatározottabban nyugalommal fogadják a román megszállást és a termelés munkáját megszakítás nélkül folytassák. Holnap plakátok fogják közölni a Munkástanács felhívását. Az egyes szervezetek külön fogadják gyűlést tartani a tárgyból.

HÍREK.

Véres harc németek és lengyelek közt.

(Holnap tüntetések lesznek Berlinben.)

Berlinből jelentik: Poreben tegnap délután utcai harcok keletkeztek. Hogy ki szolgáltatott okot a harcra, még nincs megállapítva. A Lokalanzeiger a zavargások okaként azt állapítja meg, hogy a német átvonuló csapatok, a lengyelek által nagy számmal kitűzött amerikai, angol és francia lobogók egyikét másikat letépték. Száz lengyelből álló csapat a rendőrfőnökség épülete ellen vonult, hogy azt elfoglalja. Lövések is dördültek el és a 20-ik tábori tüzérezred 30 emberből álló osztagának géppuskákkal a szorongatott helyzetben levő bajtársak segítségére kellett sietni. Élénk tüzharc után végre sikerült a lengyeleket visszaszorítani. Tegnap este a városban teljesen helyreállt a rend.

Berlinből jelentik: Holnapra nagy utcai tüntetéseket várnak. A többségi szociálisták és a polgári pártok utcai felvonulásokat hirdetnek. Ugyancsak tüntetésekre készülnek a Sportucus-csoport hívei is. Félt, hogy a fegyveres összeütközések elkerülhetetlenek lesznek.

Hír Vilmos császár meggyilkolásáról. Berlinből jelentik: A párisi Havas újságosság ezt a táviratot terjeszté. A lapok eddig még meg nem erősített közlése szerint Vilmos volt császárt meggyilkolták. A bécsi német nagykövetség erről értesülést még nem kapott.

Visszatérés Bukarestből. Nagyszombatból jelentik: A román delegáció tagjai és pedig Vajda Sándor, Golds László, Manlu Gyula, Vlad Aurél miniszterek, Panaitescu tábornok, Ceren vezérkari ezredes, és Dumitrescu százados szárnysegéd ma hazaértek Bukarestből.

Az olasz-svájc határ elzárása. Bernből táviratozzák a bécsi Fremdenblattnak: Mától kezdve bizonytalan időre az olasz-svájc határt elzárták.

Közkatonából is lehet lesz. Budapestről jelentik: A hadügyminiszteriumban javaslat készül, amely a hadsereg demokratizálásának természetes következményeként a tiszt rang elérését biztosítja a közkatonáknak is. A javaslat módosítást nyújt arra, hogy a köztársaság katonái közül olyanok, akik intelligenciájukkal és szolgálati tevékenységükkel arra rászolgáltak elérhessék akár a tartalékos, akár a tényleges tiszt rangot.

Bécsét élmezi az entente. Berlinből jelentik: Az entente gazdasági konferenciája ma elhatározta, hogy Ausztriának Triesztn, vagy Innsbruckon át négyezer tonna olasz gabonát bocsájt a rendelkezésére. További 30 ezer tonna szállására a tárgyalások folyamatban vannak. Ezzel Bécsnek kenyérrrel való ellátása áprilistig biztosítva lesz. Az entente gazdasági bizottsága kedden Bécsbe utazik.

Új gépészmérnök. Welsz Adolf ujaradi terménykereskedő fia: Vértés Vilmos tart. tüzérezredvezér a budapesti József-műegyetemen gépészmérnöki oklevelet nyert.

Eljegyzések. Durny Ernő és Tassy Böske jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Schiff János fogarasi adótsz, eljegyezte Wittmann Nusit, Aradról. Pelcz József ópálos és Vékony Juliska Arad, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Bonyhádi Ilonkát eljegyezte Bakó László. (Minden külön értesítés helyett.)

Istentisztelet. Az aradi ág. hitv. ev. templomban folyó hó 31-én, az év utolsó napján, az istentisztelet délután 5 órakor lesz megtartva.

Banfield Gottfried báró letartóztatása. Bécsből jelentik: Azokról a vádokról, amelyekkel Banfield Gottfried báró sorhajóhadnagy ellen emeltek, a következőket közlik: A ps. és kir. tengerészet felosztása és Triesztn az olaszok által történt megszállása után Banfield rendelkezésre bocsátotta magát a hatalom új birtokosainak, hogy segítsen ekik az aknázarak eltávolításában, amely katonailag jelenték teenné vált és csak a rendes hajózás újbóli megkezdését akadályozta. E célból több hidroplánt vásároltatott, amelyek azelőtt az osztrák-magyar tengerészet tulajdonában voltak és onnan dirigálta az aknák eltávolítására vonatkozó munkálatokat. Amikor az aknák eltávolítása elsősorban a trieszti lakosságnak volt hasznára, a népharag ellene fordult és őt felelőssé azokért a pusztításokért, amelyeknek Trieszt az ellenséges repülők részéről ki volt téve. Annyira jutott a dolog, hogy Banfield kénytelen volt saját szülővárosában elrejtőzni a nép haragja elől és többé nem mutatkozhatott nyilvánosan. Ellenségei sikasztással is vádolták és ellene akarták hangolni az olasz parancsnokot, ami úgy látszik sikerült is, ha való az a hír, hogy letartóztatták.

Szesztülmalt kérünk! Szilveszter éjszakára meghosszabbították a zárórát éjféltől egy óráig. A mai abnormális időkben ez bizonyos aggodalomra ad okot, mert azt látjuk, hogy az éjszakák közönséges vasárnapokon, sőt hétköznap is elég hangosak, még pedig verekedésektől és lövöldözésektől hangosak. Szilveszterkor minden kávéházban és vendéglőben szabad három-három deciliter szeszes italt kiszolgálni mindenki számára. Ami annyit jelent, hogy leihatja magát a sárga földig bárki. Mert névre szóló belépti jegyekről már hallottunk, de névre szóló borról és pezsgőről még nem. Nem is lehet elvárni a kávéstól, vendéglőstől, hogy amikor helyisége zsúfolva van, számon tartsa azokat, akik már rendeltek és akik még nem rendeltek italt. A legnagyobb abszurdum ez. A Szilveszter ma nem öröme a magyarnak, senkinek sincs oka rá, hogy örvendjen az idők fordulásán. Ezen az éjszakán tehát fenn kell tartani a hatóságoknak a teljes szesztülmalt. Egy bevett fej, egy eltévesztett lövés nagyobb értéket pusztít el a közrend és közbiztonság terén, mint amennyi anyagi haszon hárul néhány emberre abból, hogy Szilveszterkor szabad az ital. Lőporos hordókon jár a tömeg hangulata, nem jó a tüzzel játszani. A szeszes ital tüze amúgy is veszedelmesgyújtogató. Arad város nyugalma megköveteli a teljes szesztülmalt nemcsak Szilveszterre, de a mostani idők minden kritikus napjára.

Az aradi újságírók szabad szervezete vasárnap délután négy órakor az Aradi Hírlap szerkesztőségében ülést tart, amelyen minden tag megjelenése szükséges.

Csendháborítók. A forradalom kitörése óta Arad város külső részének közbiztonságát felfegyverzett suhancok veszélyeztetik. Különösen a Rácvárosban fajultak el a viszonyok, ahol naponként inzultálják a járókeleket. Tegnap este négy fiatal suhanc a Haló-utca 4. számú ház előtt megtámadta Grubner Dezső aradi kereskedőt, akit véresre vertek. A brutális suhancok ezután az Emke kávéházba mentek, ahol szintén sorra inzultáltak mindenkit. Itt talált rájuk Petkovics rendőrfelügyelő, aki egy erős őrfárral ellenőrző köruton volt, a társaságot bekísértette a rendőrségre, ahonnan igazolás után elbocsájtották őket, de megindult ellenük az eljárás.

Polgári és középiskolai magánvizsgálatra felelőség mellett előkészít Engel, László Vilmos-g. 2.

Ovadékmentes a tiszt házasság. A magyar hadügyminiszter urnak 743462—15b. számú körrendelete értelmében közhírré teszem, hogy a magyar minisztertanács határozata szerint a magyar hadsereg és a magyar csendőrség kötelékébe tartozó tisztek és tisztviselők ezentúl katonai hatósági engedély nélkül köthetnek házasságot és a nősülési szabályzat szerint megkivánt házassági ovadék biztosítása többé nem követeltetik. A már biztosított házassági ovadékok a házasságok kérelmére fel fognak oldatni. Az ez iránti kérvények melyekhez az eredeti ajánlati okmányoknak a felek birtokában levő másolata csatolandó, egykoronás bélyeggel ellátva a magyar hadügyminiszterhez intézendők. Löcs Rezső polgármester.

Házasságok. Zsupon István és Tassy Irén házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) Strausz Ferenc folyó hó 25-én házasságot kötött Tuglicsi Sárkával Aradon.

Jutalom az életmentő, hős rendőrnek. A főkapitány helyettes előterjesztésére Löcs Rezső polgármester kétszáz korona jutalomban részesítette Pápai Károly rendőrt, aki néhány nappal ezelőtt a saját élete veszélyeztetésével mentett ki egy urinót a Marosból. Bittner Róbert helyettes főkapitány ma délelőtt nyújtotta át néhány elismerő szó kíséretében a jutalmat a bátor rendőrnek.

Felhívás a menekültekhez. Felhívatnak a menekültek, hogy a város megszállása, lakáshiány miatt térjen vissza sürgősen mindenki lakóhelyére. A megszállott területeken ma már mindenütt rend és nyugalom van. Abban az esetben, ha a visszatérés egyes esetekben még sem volna lehetséges, úgy igyekezzenek más helyeken levő rokonaikhoz, ismerősökhez utazni. Budapestre semmi körülmények között se menjenek, mert onnan már megérkezésük alkalmával rendőrhatalósággal ki lesznek utasítva. Menekültek központi irodája. Boros Béni-tér 28.

A Simay gőzfürdő állandóan nyitva van, a helyiségek kellően fűtöttek.

Aradi közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportjának intéző bizottsága folyó hó 30-án (hétfőn) délután 5 órakor (a pénzügyi palotában igazgatói szoba) ülést tart, melyre ezután hívja meg a tagokat az elnökség.

Élelmezési detektíveket keresnek. A szegényebb, hatósági állásra utalt lakosság zavartalan élelmezésének biztosítása, az árdrági tők és árurejtegetők üzelmének meggátlása céljából közlelmezési titkos rendészet felállítása határozatván el, felhívom mindazokat, kik ezen rendészet kötelékébe óhajtanak lépni, hogy megbízhatóságukat és képesítésüket igazoló bizonyítványaikkal a hivatalos órák alatt hivatalomban jelentkezzenek. Az alkalmazott egyének napi 10 korona díjazásban részesülnek és alkalmaztatásuk egyelőre január hónapra történnek. Löcs Rezső polgármester.

A borbélyüzletek vasárnap délig nyitva lesznek. A kereskedelmi miniszter ma délután telefonon arról értesítette az aradi kormánybiztost, hogy a borbélyüzletekre nézve nem rendel el a teljes vasárnapi munkaszünetet és így a borbélyüzletek vasárnap 12 óráig nyitva tartandók.

Az aradi nyugdíjasok szövetsége hétfőn, december hó 30-án délután 5 órakor tart választmányi ülést, majd azután 6 órakor rendkívüli közgyűlést az ipartestület székházában, Erzsébet-körút 16. Kérjük úgy a választmány, mint az aradi fiók összes tagjait, hogy a gyűléseken résztvegyenek. Az elnökség.

— **Temetés.** Hartmann János butorgyáros holtteste december 28-án Aradra érkezett. Temetése a felső temető hálóttas csarnokából, december 16 29-én délután fél 4 órakor fog a róm. kath. egyház szertartásai szerint végbemenni.

— **A színeket fosztogatások.** Megírtuk, hogy Színeken és Zarádon ötve román gárdista jelent meg a rend helyreállítására. A dr. Verjassy kormánybiztos rendeletére kivonult karhatalom teljes rendet teremtett a községben.

— **Aradi rokkantak felülvizsgálása.** A 2 magyar pótzászlóalj 2338—1918. sgt. sz. alatt a következő átiratot intézte az aradvárosi katonai ügyosztályhoz. A magyar hadügyminiszterium folyó évi 708040—3. sz. rendelet alapján a háberuban rokkanttá vált azon katonák kiknek rokkantsági illetékei ez ideig még nem lettek megállapítva, felülvizsgálandók. Felhívom ennél fogva címet, miszerint szíveskedjék a lehető leggyorsabban és legszélesebb körben közhírré tétetni, hogy akiknek rokkantsági illetéke ez ideig megállapítva nem lett, felülvizsgálatra előállításuk végett, saját érdekükben Gyulára, a 2-ik magyar pótzászlóalj parancsnokságnál (I. emelet 90. számú szoba) az alábbiak figyelembe vétele mellett mielőbb jelentkezzenek. A felülvizsgálatok minden héten csütörtökön tartatnak, azonban az okmányok előzetes elkészítése végett szükséges, hogy az illetők lehetőleg szerdán délelőtt 8 órakor a fent jelzett helyen jelentkezzenek. Ezen rendelkezés egyenlőre kizárólag csak azon katonákra vonatkozik, akik a 2-ik honvédpótzászlóalj állományában tartoztak, más csapattestbeliekre az intézkedés később következik. Városi tanács.

— **Keresk. szakoktatás.** Könyvvitel, gyors és gépirás, stb. Januárban kezdődő új tanfolyamra beiratkozások d. e. 10—12. d. u. 2—4 Engel Gyors- és Gépiróiskola Lázár Vilmos-u. 2.

— **Vér-, bőr- és idegbajosoknak** kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy székük rendszerben legyen, ez pedig a természetes Ferenc József keserűvíz használata által érhető el.

TÖRVÉNYSZEK.

§ **Alaptalanul megvádolt tanító.** Néhány hónappal ezelőtt három gáji asszony feljelentést tett az aradi tanfelügyelőnél Návrai György gáji tanító ellen, azt hozva fel ellene panaszul, hogy brutálisan bánik a gyermekekkel. A tanfelügyelő kötelességszerűen lefolytatta a fegyelmi vizsgálatot a tanító ellen, a mely fegyelmi vizsgálat teljesen rehabilitálta Návrai tanítót, aki ennek alapján rágalmozásért feljelentette az asszonyokat az aradi járásbírósnál. A mai napra tüzte ki ennek az ügynek a tárgyalását Zih József járásbíró, azonban sem a tanító, sem az asszonyok nem jelentek meg s így a járásbíró az eljárást beszüntette. A mai viszonyok mellett a bíraskodásra valóban békítő hatással van az, hogy a felek megtekintik meg a tárgyaláson. A törvényszék napra kitűzött három főtárgyalást tart meg, a melyek megtartani a felek elmaradása miatt a járásbírósnál is ugyanugy alakult.

ETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a hirdetőktől újságot vásárolni, vagy a lapra előfizetni szigorúan tilos, az újságot figyelembe nem veszi. A hirdetői díjak megfizetését követi el.

Elmebajossá nyilvánított százados.

(A hadvezetőség bűnlajstromából.)

Mindennapivá vált az utóbbi időben, hogy a volt monarchia hadvezetőségének botrányait nyilvánosságra hozzák. Erre a hivatalos körök véleménye szerint is szükség van, hogy így a nép is megismerje azokat a visszaéléseket, amelyek nagyban hozzájárultak a háború elvesztéséhez és a mai viszonyok meglegeremtéséhez.

Eddig fejvesztés terhe mellett tilos lett volna Kretz László honvédszázados tragikus sorsát közölni, amelyet azonban most kötelességünknek tartunk nyilvánosságra hozni.

Kretz százados 1915. telén egy zászlóalj parancsnoka volt Bukovinában. Katonái igen szerették, mert humánusan, jóindulatúan bánt minden emberével.

A százados csapatával ott küzdött azokban a harcokban, amelyeket a Kárpátokból kivert oroszok üldözésében vívtak, majd résztvett az önálló harcokban is, amelyek az oroszok visszavonulását követték. A bukovinai határon Kretz százados zászlóaljával egy mocsaras vidékre került, ott kellett az álló harcra berendezkednie és a szükséges alépítményeket elkészítenie. Az ideiglenes fedezékek azonban a mocsaras vidéken folytonosan beomlottak és különben is roppant egészségtelenek voltak. A kapitány látva, hogy emberei mennyit szenvednek a lehetetlen fedezékekben, a földalatti helyiségek kibélelésére deszkát kérelmezett felsőbb parancsnokságtól. De nem kapott. Hiába kísérte meg minden utat és módot, sehogyan se tudott deszkához jutni. Gazdasági tisztje, aki fűnél-fánál járt könyörögni, jelentette a századosnak, hogy

deszkát mindössze Csernovitzban talált nagy mennyiségben, ez azonban

arra szolgál, hogy belőle a hadtestparancsnokság részére fedett lovardát építsenek.

A százados, aki úgy találta, hogy katonái egészsége fontosabb, mint a fedett lovarda építése, leült és írt egy szolgálati jegyet és az építendő lovarda anyagából kért deszkát. A szolgálati jegyet szabályszerűen felterjesztette ezredéhez, ahol nagyon megijedtek és szigorú hangú válasz kíséretében visszaküldték. Kretz erre egyenesen a hadtestparancsnoksághoz intézte kérését. Innen furcsa válasz érkezett, mindössze néhány sor:

Kretz László százados tartozik Budapesten a 16-os helyőrségi kórház elmeosztályán dr. Frey Ernő tanárnál haláláig déklalanul jelentkezni.

Kretz százados azonnal felutazott a professzorhoz, aki megvizsgálta, majd mosolyogva dorgálta, hogy miért foglalja le az idejét, mikor semmi baja nincsen. A százados erre elmondta esetét a professornak, akin hirtelen nagy változás állott be. Egyszerre elkomolyodott, fontoskodni kezdett, majd azt ajánlotta a századosnak, hogy mivel még úgy sem érkeztek meg ital, néhány napig maradjon a fővárosban és járjon be a kórházba. A százados a parancs szerint járt el. Hat hétig járt a kórházba, míg végül a professor megállapította róla, hogy minden szolgálata alkalmatlan elmebajos.

A szerencsétlen százados azóta mindent elkövet, hogy rehabilitálását kieszközölje és felelő embertelen és gaz eljárását megtorolja.

KÖZGAZDASÁG.

— **Városi árlejtések.** Arad város gazdasági széke az alsó temető mellett levő eddig a hegyi tüzérség felszerelési állomás által bérelt 3—1627.1105 hold területű városi postal föld iránt, az eddig Engelhardt Ferenc által bérelt Gulyadűlőbeli 429 sz. 5 hold városi föld bérelte iránt. Az eddig Vanyucz György által bérelt Libásdűlő 702. sz. 5 hold városi föld bérelte iránt. A városi szobafestési munkálatok iránt. Végül a törvényhatósági utakra szükséges kavics kitermelésére, utárkolásokra kavics kihordások és a kürtösi-úton levő fahídnak beton híddal való kecserelése iránt 1919. január hó 7-én délelőtt 10 órakor a városház tanácsstermében árlejtést tart.

— **Munkaközvetítés.** Az ingyenes munkaközvetítéssel foglalkozó hatósági munkaközvetítő (Szent István-u. 2. sz.) heti kimutatása szerint foglalkozást keres 370 ipari és kereskedelmi szakmunkás, magánhivatalnok. A segédmunkások száma 28. Igen kedvező feltételekkel helyezhetők el iparostanoncok. A szülők igen helyesen teszik, ha most helyezik el gyermekeiket különféle ipari pályákon. Sok helyen a tanítómester teljes ellátáson kívül ruházattal is ellátja a tanulókat. Munkahelyek csak a ruházati iparban vannak. Az érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással az intézet 11—19. sz. telefonja útján is.

— **Rokkantak munkára ajánkoznak.** Az Országos Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munkaközvetítőjénél a következő munkálatokra ajánkoznak rokkantak, gazdasz-

ti, erdőszőlő, ispáni, irnoki, Déresgazdai, gazd. felügyelő, erdőőr, majorosi, vadőri, gépész, postakézbesítő, hivatalszolgálat, kapusi, éjjeli őri, munkavezető, kereskedősegéd, (dívatáru fliszter), raktárnoki, hivatalnok, kulcsári, magtárosi, seifgyártó, gépapoló, géplakatos, gátőri, utmesteri, vízvezeték-szerelő, ácsi, palléri, építész, bádógosi állásra.

— **Engedély börtöncserzésre.** A magyar kereskedelemügyi miniszter úr rendeletéből kifolyólag közhírré teszem, hogy azon mezőgazdák és állattulajdonosoknak, kik saját szük ségletükre vágott, elhullott, vagy kényszervágot állatnak bőrét ki akarják csereztetni, engedélyért a polgármesteri hivatalhoz forduljanak. Ugyancsak hivatalomhoz nyújtandók be a kérvények az esetben is, midőn a gazdák és állattulajdonosok jelen rendelet előtt engedély nélkül adták ki állataik bőrét cserezni és annak következtében a lefoglalt bőrök feloldását kérik. Lőcs polgármester.

KÖZELELMÉZES.

× **Liszt kiosztás.** Értesítjük a közönséget, hogy ismét 4 heti liszt adag 660 dekagramm körül kiosztásra. 0-as liszt ára 3 korona 20, főzőliszt ára 1 korona és kenyér liszt ára 64 fillér kilogrammonként csomagolás nélkül. Felhívjuk az 1, 2, 3, 4, 5, 6. kerületbeli kereskedőket, hogy hétfőn folyó hó 30-án, a 7, 8, 9, 11 és 12. kerületbeli kereskedőket, hogy kedden, folyó hó 31-én hivatalos helyiségünkben jelenjenek meg utalványaik kiváltása céljából. A közlelmezési hivatal vezetője.

Belga mintára választ az ország.

(A kisebbségi pártok képviselője.)

Budapestről jelentik: A képviselőház egyik bizottsági termében ma délután fél hat órakor dr. Haldsz Lajos helyettes államtitkár elnöklésével értekezlet volt, amelyen a budapesti napilapok meghívott képviselői előtt dr. Révay József ügyvéd mint előadó ismertette az alkotmányozó nemzetgyűlési választásokról szóló törvényjavaslat előadói tervezetét, amelynek egyes rendelkezései tekintetében a kormány egyelőre még nem foglalt állást. Az előadó bevezetésül a hazánkban ma is divó többségi választási rendszer hibáit esetelte az arányos választási rendszerrel szemben. A parlamentarizmus eszméje az, hogy az ország összes pontjait számarányuk arányában tükröztessenek vissza a parlamentben.

Azután ismertette az e célra törekvő arányos választási rendszer különböző válfajait. Lényegileg a mi jövődöbéli választási eljárásunk a mostani belgiumi választási rendszernek felel meg. Az arányos választási rendszer nagyjában abban áll, hogy az egyes pártokra beadott szavazatok számának a betöltendő mandátumok számának való elosztása útján határozottassék meg az egyes pártokra jutó mandátumok száma. A számítást a dr. Beke Manó egyetemi tanár által az értekezlet előtt gyakorlati példával is illusztrált módszer szerint olyként ejtik meg, hogy megállapítják pld. az A., B., C. pártokra hány szavazat esett, azután az összes mandátumokat sor szeriát elosztják olyképpen, hogy az első mandátumot az a párt kapja, amelyre a legtöbb szavazat esett, a második mandátumot ugyanez a párt, amennyiben e legtöbb szavazat felerésze is nagyobb számot képvisel még annál a szavazatszámánál, amely bármely más pártra esett; a mennyiben nem nagyobb, a második mandátum már annak a pártnak jut, amelyre a sor szerint következő legnagyobb szavazatszám esett, majd az ezen pártra esett összes szavazatok számát is kettővel elosztják annak megállapítása végett, hogy a harmadik mandátum mely pártra esett és ezt az eljárást így folytatják tovább, amíg megtalálják azt a hányadost, amely a sorban legutoljára elosztásra kerülő mandátumnak felel meg.

Ezt az eljárást a gyakorlatban úgy egyszerűsítik, hogy

ezzel az utolsó hányadossal elosztják az összes pártokra leadott szavazatok számát és az ezen eredményből kikerülő egész számok határozzák meg azt, hogy melyik pártra hány mandátum esik.

Az aránylagos választási rendszer ellen felhozott ama érvet, hogy bonyolult, a gyakorlat megcáfolja. A választók nagy tömegei mindenütt megértették e választási rendszert és a választások mindenütt a leggyorsabban és a legnagyobb szabadsággal és nyugalommal folytak le. Nem áll az sem, hogy az arányos választási rendszer a pártok szétforgácsolására vezetne. Egy sokat hangzott argumentum a proporcionális választási rendszer ellen, hogy a pártvezetőségek hatalmát erősíti. Kétségre-

veze, annál jobban érvényesül. De kétségtelen az is, hogy

az arányos választási rendszer módját nyújt a pártvezetőséggel meg nem elégedett csoportosoknak arra, hogy önálló listákat adjanak, ami természetesen a nagy pártok hatalmát csökkenti.

Centrifigális és centripetális erők érvényesülnek ebben a választási rendszerben, amelynek rezultánsa azután egy demokratikus alapokra fektetett egészséges pártélet.

Az előadó azután az értekezlet egyes tagjainak kérdésére még a következőket adta elő, megjegyezve, hogy ezeken még módosítások eshetnek:

— A választás korlátolt kötöttségű lista-rendszeren alapszik. Több választási terület van, amelynek mindegyike több képviselőt választ. A jelölések megtételére a szavazási napot megelőzőleg tíz nap határidő van megállapítva. Az érvényes jelöléshez a választóknak bizonyos száma szükséges. Pártonkívüliség nem létezik. Ha ötszáz ember van, akik nincsenek megelégedve jelöltjükkel, új pártot alkothatnak. Több kerületben nem vállalhatnak jelöltséget a jelöltek, minden jelölt csak egy listán szerepelhet.

A jelöltek maximuma nem lehet nagyobb, mint a betöltendő mandátumok száma,

Viszont azonban minden párt pótelölteket állíthat, akik amennyiben pótképviselőkké megválasztatnak, a mandátumok bármely okból történő megszűnése esetén a képviselők helyébe behivatnak. A szavazás a szavazatszedő hivatalok előtt történik még pedig elég decentrálisan.

A törvénytervezet úgy kontemplálja, hogy községenként történjék a szavazás. Ahol több mint ezer választó van, ott két szavazatszedő hivatalt kell felállítani, hogy minden 600 választóra essék egy-egy hivatal. A választások érvényessége felett az alkotmányozó nemzetgyűlés fog dönteni és fogja megállapítani a maga ügyrendjével az igazolási eljárás részleteit. — Mődjában áll az alkotmányozó nemzetgyűlésnek a szavazást részben vagy egészben megsemmisíteni és részben vagy egészben a megismétlést elrendelni. A választás érvényességének feltételül a törvény a szavazatok bizonyos százalékos minimumát statválja. Az alkotmányozó nemzetgyűlés mandátumának tartama még nincs megállapítva.

TANUGY.

(—) Értesítés. Értesitem az aradi állami felsőleányiskola és leánygimnázium tanítóit, hogy intézetünkben a rendes előadások 1919. évi január hó 3-án veszik kezdetüket. Az igazgatóság.

Az aradi állami tanítóképző s annak gyakorlóiskolája a tantást január 3-án megkezdte. Az igazgatóság.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapj számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az

Dal a tuszokról.

*Tábornok ur! Aká majd jön
S megszállja e várost,
'Alázatos instanciam
Fogadja el már most:
— Drága nekem ez a város
'Mindenütt csak nyuznak,
'Esedezem: mégse engem!
Vigyen innen — tuszok!*

*Nem is megszállt város, uő!
Nincsenek ma tuszok,
Hogy egynéhány itt is legyen
Van ám arra husz ok.
Legyen tusz az drádrágló,
Ki mást becsap rutul
Szállítsák el ezeket mára
'Bukarestbe — tuszok!*

*S ha ez mind nem volna elég?
'Legyen türelemmel:
Hűlezzöm egytől-egyig
Tuszra tértett ember.
Ha ezeket mind elviszük
Nagy sikert aratiam
'A megszállott Aradon — én
Egyedül maradtam!*

Z. A.

A MOZI.

A Bolygó hollandi — hétfőn az Apollóban. (Wagner Richárd halhatatlan zenedrámája filmen.) A germán mitosz egyik legszebb regéje a Bolygó hollandi története, aki fekete hajóján tengerről-tengerre bolyong, akit a végzet átka Óceánról-Óceánra sodor és akinek addig kell száműzöttként a tengereken bolyongania, amíg egy ártatlan fehér nő szív életével meg nem váltja az elátkozott bájos lelkét. A német romantikának azt a hatalmas alkotását hétfőn este mutatja be filmdrámában az Apolló, amelynek nagy áldozatok árán sikerült ezt a grandiózus filmet megszereznie. Hatalmasabb drámát régóta nem mutatott be az Apolló. A misztikus hangulatu, poétikus színekkel megkonstruált filmdráma teljes stilszerűségében adja vissza Wagner halhatatlan zenedrámájának minden eredeti szépségét. A zenekarban Wagner zenedrámájának gyönyörű melódiáit hangzanak fel, amelyeket a filmdráma számomra állított össze Günther Félix dr. a hírneves német zeneszerző. A címszerepet Guido-Schlitzendorff, a kiváló német karakterszínész, míg Senta poétikus alakját Olga Deskitünó mozdilva játsza. A gyönyörű főszereplőtől csütörtökig szerepel műsor nap négy előadásban kerül színpadra.

A drótostót, mint mozifilm híre operettje hétfőn az Urán tót humoros történetét az a egynehányszor végigkacagta a mulattató cselekményű történetes mozifilm vonul be hétfőn a változással, hogy mint a nebb, hatásosabb és kacagtató. Az elsőrendű film, amely mag

LEGUJABB.

Megszállják a csehek Kassát. — Január 7-re várja Nagyvárad a románokat.

Kassáról jelentik: Ma délelőtt két cseh parlamentér érkezett Kassára, akiket Molnár Miklós kormánybiztos, Blonár Béla polgármester és a katonai parancsnok fogadtak. A kormánybiztos és a katonai parancsnok tiltakoztak a város törvénytelen megszállása ellen és kijelentették, hogy csak azért nem fejtenek ki fegyveres ellenállást, hogy elkerüljék a felesleges vérontást. Hosszabb tárgyalás után elhatározták, hogy a csehek kedden délelőtt 10 órakor szállják meg a várost, mire a parlamenterek eltávoztak.

Érsekújvárról jelentik: A város és környék lakosságát nagy izgalomban tartja a csehek megszállási szándéka. Pozsonytól Léváig négyszáz szinmagyar községet hívtak meg a január 2-án tartandó népgyűlésre, hogy a fegyveres ellenállás módzatait megbeszéljék. Eddig már számos község bejelentette kiküldöttjét. Ugy Érsekújvár, mint a többi szinmagyar község lakossága elhatározta, hogy nem törődve a magyar kormány vagy az entente esetleges parancsaival, minden erővel ellenáll a megszállásnak és megakadályozza, hogy a szinmagyar községeket a cseh bandák kifosszák. Ehhez a nagy izgalomhoz hozzájárultak azok a hírek is, hogy Nyitrának hatvan főből álló megszálló csapatában csak husz cseh ember van, a többiek pedig napi harminc koronával szerződöttest nyitramegyei tótok, akik

állítólag kijelentették, hogy ha a cseh csapatok Nyitra len felvonulnak, ők lesznek az elsők, a kik a csehek ellen fordulnak.

Nagyváradról jelentik: A román Nemzeti Tanács futárt küldött Kolozsvárra a megszálló román csapatok parancsnokához, megtudandó, hogy mikor szállják meg a várost. A futár ma visszaérkezett és közölte, hogy a kolozsvári csapatok parancsnoka semmiféle utasítást Nagyvárad megszállására nézve nem kapott. Ilyen módon nem is valószínű, hogy a románok a közel napokban megszállják a várost. Mint valószínűséget említik, hogy január 7-re, a román karácsonyra érkeznek Nagyváradra a megszálló román csapatok.

Laiabachból jelentik: A délszláv hadsereg már elrenelt leszerelését részben visszavonták, mert attól tartanak, hogy az olasz csapatokkal, amelyek a Susák melletti Grodnikban és más helyeken lövészárkokat és drótkadályokat készítenek, összeütközésre kerülhet a sor. Azt hiszik, hogy az olaszok tekintet nélkül a békekonferencia esetleges határozataira, biztosítani akarják maguknak a délszláv területeket. A délszlávok állítólag csapatokat koncentrálnak, amelyeknek az a feladata, hogy Fiume ellen vonuljanak. Belgrádban, a szerb parancsnokság székhelyén állítólag már ki is dolgozták az Itália elleni támadás terveit.

Wilson a bolsevizmus ellen.

(Pohárköszöntők a londoni államlakomán.)

Londonból jelentik a Reuter ügynökség: Wilson tiszteletére rendezett állami banketten az angol király felköszöntőjében többek között a következőket mondotta:

— Azt a férfiuat üdvözlöljük önben, akinek hatalmát, méltóságát és nyugalomát kötelességek teljesítése közben csodálkozó figyelemmel kísérik. A tudásnak és államférfini tehetségnek egyesülését látjuk önben. Mi és ön az egyiséget és a békét becsuljuk legtöbbré és amit megvolt az az előjogunk, hogy a nemzeti életben képviselői legyünk a népek törvényen alapuló önkormányzatának, úgy most közös kötelességünk, hogy ezek az elvek, a világ oltalmára, határainkon túl is alkalmazást nyerenek. A szabadság szeretete, a törvény tisztelete, az emberiség szent jogalban való bizalom vezette önt az ó világba, hogy segítse az emberiséget megmenteni ama veszélyektől, amely köréje tornyosult, amely az ön polgári katonáit arra kényszerítette, hogy váll-váll mellett harcoljanak a mi katonáinkkal. Azért jött ön, hogy egyen az új államok felépítésében, amelyeket a jövő által szétűltak romjain keletkezett, hogy megteremtteni segítsen ama színpelvet, amelynek jövője van, mert az új nemzetek beleegyezésén alapuló nemzetet azt kívánja, hogy a társaságokat amelyeket ön itt a szövetséges társaságok fog az önzetlen jóakarattal és hasza át.

Övetkezőket válaszolta:

A hatalmat, amely felett rendelkezni és csak annyiban mondha-

lom a magaménak, amíg az amerikai nép szelése irányít és annak céljait juttatom kifejezésre. Amerika a szabadság híve. Abban a kiváltságban részesültem, hogy az ön népének, Francia- és Olaszország kormányainak vezér-férfiaival tárgyalhattam és örömmel szolgál kijelentem, hogy *fel fogásunk a bennünket terhelő kötelességek jelentőségéről és terjedelméről mindenben megegyezik*. Kimondottuk a jog és igazságosság nagy szavait, most meg kell mutatnunk, hogy értjük-e eme szavakat vagy sem és hogy hogyan kell azokat alkalmazni azon egyezményekben, amelyek a háborút lezárják.

Nemcsak érteni kell a szavakat, hanem bátraknak is kell lennünk, hogy úgy alkalmazzuk őket, amint népeink parancsolják. Azon meggyőződésnek kell kifejezést adnom, hogy több bátorságra van szükségünk, hogy ellentálljunk a nagy morális drámatnak, amely most átvonul a világon, mint arra, hogy engedjünk és engedelmessédjünk neki.

Azt hiszem, hogy különös előjogunk lesz, hogy né csak a világ erkölcsi ítéletét alkalmazzuk ama dolgok szabályozására, amelyre törekszünk, hanem, hogy megszervezzük a világ erkölcsi erejét a végből, hogy megőrizzük azt a szabályozást, amely a világ erejét biztos pályára irányítja és hogy a jogot és igazságot a világ legfőbb, irányító hatalmává tegyük.

Diener-Dénes két nadrágja.

„Kár ilyen sok ruha egy sansculottenak.”

Diener-Dénes József, a kiváló külügyi államtitkár, tudvalevőleg jelenlegi magas állásában is ragaszkodik régi kedves bohém szokásaihoz. Eből némelykor mindenféle olyan baj származik, amilyen a külügyminisztériumok történetében egészen új és szokatlan. Így történt minap, hogy az államtitkár a minisztertanácsban bejelentette egy nagyon fontos sürgöny érkezését, amelyet felolvasni kívánt. Diener a kabátzsebébe nyult, hogy az érdekes táviratot kikeresse.

A kollegák feszült figyelemmel várták. Diener-Dénes ideges buzgalommal keresgélte a kabátzsebekben, kirakozgatott mindenféle összegyűmbszölt okmányt, államiratot, nemzetközi megállapodást, stb. Mert, haj — ősi bohémfelfogás szerint a kabátzseb, különösen a télikabát terjedelmes zsebei, mégis csak a legbiztosabb levéltár, csak hogy előtte a külügyminiszterek nem jöttek rá erre a gondolatra. Az államtitkár végre befejezte összes kabátzsebeinek átkutatását és némi csalódással át kellett térnie a nadrágzsebek gondos átvizsgálására. A német filozófus beszél a tárgyak gonoszságáról. A szóbanforgó külügyi sürgöny is olyan rosszakarata volt. Nem engedte magát még a nadrágzsebekben sem megtalálni, hanem gonoszkodva bujdosni játszott a megszo- rult államtitkárral.

Kinos zavar állott be a minisztertanácsban. De ez csak pillanatig tartott, Diener-Dénes végre kitörő örömmel a homlokára csapott kiáltván: **Megvan! Megvan!**

— A másik nadrágom zsebében felejtettem!

Az ügynek ez a szerencsés fordulata fölvidította és megnyugtatta az aggódó kormányférfiakat. Csak egy rosszindulatú miniszter sugta oda gunyosan egy kollégájának:

— Most látom csak igazán, hogy két nadrág birtoka káros fényűzés a köztársaság külügyi államtitkáránál és némelykor rossz következménnyel is jár. Mert Diener-Dénesnek, mint igazi sansculottenak csak egy pantalonja van, akkor a fontos sürgöny tartalmát 24 órával korábban közölhette volna velünk, akik a haza sorsán és az elkallódott külügyi sürgöny miatt aggódunk.

SPORT.

— **Közgyűlés.** Az aradi korcsolyázó egyesület vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg az évi rendes közgyűlését a Baross-park kioszkjában, melyre ez uton is felhívjuk az egyesületi tagok figyelmét. Elnökség.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. dec. 29-én:

Délután 3 órakor:

Az arany ember.

Este 7 órakor:

Médi.

Apollo-színház.

1918. dec. 29-én:

Az élet álarcs bálján
Erkölcrajz négy felvonásban.

Előadások kezdete: Hétköznap: 4, 6, 7 és 9 óra. Vasárnap és Ünneppnap: 3, 4, 6, 7 és 9 óra.

Uránia-színház.

1918. dec. 29-én:

A vér bosszúért kiált
Társadalmi dráma 3 felvonásban.

CZEILER ISTVAN

Arad, Weitzer János-utca 8. szám.

elvállal szobafestő, szobakárpító, oltfestő és mázoló munkákat elsőrangú és modern kivitelben. Nagy raktár tapetákban.

UJ KÖNYVEK.

* Bárd jubiláris karácsonyi albuma 1918-1919. Mint minden esztendőben a Bárd-cég az idén is egy nagy izléssel megválogatott tartalmu és díszes kiállítású Albumban jelentette meg az évad nagysikerű ujdonságait. A cég 25-éves fennállásának jubileumára az Albumot még a megszokottnál is gazdagabb tartalommal és fényesebb külseivel állította ki. A vaskos kötet száz oldalra terjedő tartalmából felemlítjük a Hoffmann meséi bíros Barcarólját. Mignonból az „Ismered-e a hont” zongorafantáziáját középnehéz letétben, továbbá az operett-szlágerek közül a „Vén diófalevele”-t, a Pillangó Főhadnagyból, a Pacsirta, Hejehuja báró, Médi és Kóristalány legszebb részleteit. Anyos, Cegléd, Hetényi-Heidelberg, Káldory, Kovács Ká-

roly, Molnár Mihály, Ötvös, Bajomy, Buday, Erbó, Erdélyi Pataf, Répai legújabb dalait és kupléslágerait. Külön meg kell emlékeznünk egy kitűnő foxtrottról, valamint a többi népszerű táncosnéról. Az Albumot magyar és idegen szerzők szalondarabjainak válogatott sorozata fejezi be, melyek tartalmazzák Racimaninoff híres Prélude-ját, Simon Boreuse-ét, valamint Kazacsay, Poldini, Weiner Leó és Zilcher egy-egy hangulatos szerzeményét. Az Album, mely mineen zenekedvelőknek bizonyára legkedvesebb karácsonyi ajándéka lesz, megszereshető a kiadóknál, Bárd Ferenc és Fia zeneműkereskedésében, Budapest, Kossuth Lajos-utca 4. és minden jobb könyv és zeneműkereskedésében. Ára 14.— korona.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

NYILTÉR.

az ezen róvat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.

Dr. Székeley Ferenc

ügyvéd

a háborúól visszatért

és

9492

irodáját

a régi helyen Andrassy-tér 3. szám alatt

megnyitotta.

HIRDETMÉNY.

Ópécska község tulajdonát képező 3 dbr tenyészbika 1919. Január 4-én d. e. 10 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Ópécska, 1918. december 26-án.

9504

Előjáróság.

5411/1918. szám.

HIRDETMÉNY.

A mezőhegyesi m. állami ménesintézetben 1919. év folyamán levágás és elhullás folytán származó nyersbőrök eladása tárgyában előírt igazgatóság 1919. évi január hó 28-án d. e. 10 órakor zárt tárgyi versenytárgyalást tart.

A bőrök két csoportban kerülnek eladásra és pedig:

- I. csoport: Ló, szarvasmarha, bivaly, szamár és öszvér bőrök.
- II. Csoport: Juhbőrök.

Ajánlattevők zárt, 1 koronás bélyeggel ellátott „Ajánlat nyers bőrökre” felírással ellátott ajánlataikat legkésőbb 1919. évi január hó 28-án d. e. 10 óráig előírt igazgatósághoz személyesen, vagy posta útján nyújtják be, mivel később érkező ajánlatok figyelembe vételül nem fognak.

A részletes eladási feltételek és csoportonként használandó ajánlati úrlapok a ménesbirtok szertári hivatalában vehetők át, érdeklődők azonban kívánatra posta útján is megküldetnek.

Mezőhegyes, 1918. évi december hó.

9488

Ménésbirtok Igazgatóság.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség esetében. Ára 1/2 literes üvegek utasítással 3 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanit!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

TRITTHALER FERENC

építészeti irodája

Arad, Wesselényi-u. 47.

(Saját ház) — Telefon szám: 963.

Vállal mindennemű tervezést, építkezést, átalakítást és javítást. Tervek és költségvetések elkészíttetnek. 8133

Felter Teréz

kozmetikai intézete
Ferry-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak végleges eltávolítása. Yarus orr a kézkezelés, arcbőrhámleltetés. Hajmosás, ondulálás, hajfestés Hanna festéssel, manikör. Szerek szétküldése vidékre is. 81

1767-1918.

HIRDETMÉNY.

Felhívom a város polgárságát, hogy a birtokában lévő fegyvereket a katonai állomásparancsnokságnál haladéktalanul szolgáltatassák be. Azok ellen, akik a felhívásnak eleget nem tesznek, a legszigorúbban fogok eljárni.

Arad, 1918. november hó 27-én.

Várassy s. k. kormánybiztos.

Első létszék el megankat

szőlőkötöző papírszineggel.

A folytonos szőlőkötöző papírszineggel a szőlőkötözésnél a legkisebb költség mellett a legbiztosabb eredményt lehet elérni. A szőlőkötöző papírszineggel a szőlőkötözésnél a legkisebb költség mellett a legbiztosabb eredményt lehet elérni.

Papíráruhári és Kereskedelmi R-T-nál
Budapest, VII. Rákóczi-utca 6.
Sürgényesen: Papírszineggel, Telefon 20-22

29115-1918. K.

HIRDETMÉNY.

Egy előfordult veszélyes eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák 1919. évi november hó 25-től számított 90 napig állandóan kötve tartassanak vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórázra vezettessenek.

Figyelemztetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről 1888. évi VII. tc. végrehajtásában a nagyméltóságú m. kir. léti miniszterium által 40.000 alatt kiadott rendelet 188. ezen rendelet érvényének mindazon kutyák, amelyek külső vagy szájkosárral, de szabádon járnak, a pecére nak és elfogtatásuk után nak írtnak.

A rendőrkapitányi foku állategészségügyi f Aradon, 1918. évi f

Graf

A világítási rendelet

határozatait a fényháló
csökkentése nélkül csak

TUNGSRAM-

100 wattos lámpák

lehet betartani. 7157

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsrاملámpákat.

Matteine-féle

patkány- és egérirtás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérirtáshoz ajánlok patkány- és egérirtószobaciliust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérirtó-szere, mindenütt elhelyezhető. A patkány- és egérirtószobaciliust árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 2 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine”

vegyészeti laboratorium

Arad, Boros Béni-tér 1. szám.

Dr. Isprava-utca.

Telefon 10-45.

9511

Viszketegséget,

szőrmőrt, rőt a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleck-féle eredeti, törvényesen védett

„Skahofom-Kenőcs”

Nemcsak szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pocestes Dr. Fleck-féle készítmény. Próbá tégely 4.— k., nagy tégely 6.— k. Családi adag 15.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszer-tárában, Andrassy-tér 22. Vojtek Fildán „Magyar Korona” gyógyszer-tárában Aradon. Títoles a „SKARO-POR” teniszre használható. 7151

GALLÉR, KÉZELŐ
 TISZTÍTÁS.
KRISTÁLY gőztisztítás,
ARAD, Vektor Ázsia-utca 2. sz. 2032

Vendéglő átvétel

A n. 4. közönség szives tudomására adom, hogy a régi hírnévnek örvendő

„Ó PASTOR”-hoz címzett vendéglőt

átvettem. Allandóan meleg és meleg étel, tisztán kezelt italok kaphatók pontos kiszolgálás mellett.

Szíves pártfogást kér:
SZAKSZ BERNAI
 vendéglős. 2033

Ujévi malacok

élve vagy levágva megrendelhetők

Eisele hentesnél

Ujarad, Főut 21. szám. 2030

A Központi Caffo Restaurantban
 ma és minden nap

Albert Gyuszi
 12 tagú cigányzenekara hangversenyez.

Cognac, 2032

Rum,

Likör

Borpárlat

kapható

Körösvölgyi Pálinkarakartár
 Andrassy-tér 5. Telefon 651.

As aradi román nemzeti gárda parancsnokság gazdasági hivatalánál Terence-téri polgári tanácsoknál földszint, 3 ajtó
 nemzeti színe és feliratu
 megaszok kaphatók.
 a tanács védelme
 40 koronáért
 1-2-ig.

Köszállításra

alkalmas teherautókat és egy
 Junker-kocsit megvételre 2035

keresek.

Írásbeli ajánlatokat ármegjelöléssel és részletes körülírással kérem
Mayrovits Imre Budapest, VI.,
 Aradi-ut 60. sz.

**Délmagyarországi Kötő és Kötő-
 szövőgyár Részvénytársaság**

: ARADON :

Gyárt: harisnyát, sweatert, kötött kabátot, sportolkeket és mindenféle kötött- és kötőszövött árut 2006

elismert izléses, szép és olcsó kivitelben.

Gyártótelep: Arad, Bercsényi Miklós-u. 21

HÖLGYEIM!

Budapesten lakó 35 éves róm. kath. vallású gyáros sógorom részére feleséget keresek, ki gyönyörű gyermekeinek anyja helyett — anyja lenne. Ez uton óhajtok oly feltétlen tisztességes, művelt, szíves lelkületű kemény leányt, szüveget vagy elvált asszonyt kaphatni, kinek kis ingatlana van. Sógornak Budapesten saját háza és 12 év óta kitünően jövedelmező gyára van, kiváló finom lelkületű komoly uriember, kinek ez uton leendő nősülése azért sürgős, mivel hástartása idegen kezekre van bízva. Nem kalandra vágyó komoly urhölgyek, kik e sorok mögött kiérzik a feltétlen tisztességes indulatot, kinyak teljes bizalommal, teljes című és fényképpel ellátott leveleket „Beosztás szándék” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 2030

Használt ólom megvételre kerestetik.

Huspácoláshoz való

SALETROM

1 deka 60 fillérért kapható.

MOROL

fagyás elleni folyadék

3 és 5 korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók: 12

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szíve gyógyszertárban Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina utcai megállónál. — Közkórház, Ötvenesi utradalom, M. A. V. és A. Cs. H. V., Kir. fegház stb. szállítója.

A katonai járványkórháznál
 hétfőn délelőtt 9 órakor ár-
 varás után

elfog adadni

a katonai kórházi mosóda ös-
 szes gépfelszerelésével.
 Járványkórház parancsnokság
 Honvédszár laktanya. 2030

Májor András

építészeti irodája
 Arad, Varjassy Lajos-u. 2. sz.

Vállal tervezést, új és átépítési munkálatokat 30 éves gyakorlattal szerzett szerkesztő ki-
 vitelben. 2030

Ötjáratú

vámmalom

ezzel kapcsolatban hidraulikus sajtolóval felszerelt vámmalom, szemes lakóház, gazdasági épületekkel egy-egyed részben 25000 koronáért eladó. — Bővebbet: 2030

Arad, Varjassy Lajos-utca 2.

Ha szüksége van villamos

világítás	csillár
motor	vasaló
csengő	fűzők
telefon	égők (páza is)
berendezésekre	zseblámpák
javításokra	elemek
alkításokra	karácsonyi fűzők

ugy keresse fel

Varga A. és Társa

villanyberendezési vállalatát
 Arad, Andrassy-tér 3. sz.
 (Neuman-ház, Tabajdi-utcai oldal.)
 2032 Telefon 970.

Földbirtokosoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam.
 40 évre 6% annuitás teljes árfolyam.
 45 évre 4-85 annuitás 86% árfolyam
 50 évre 5-56 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá
ARADI HÁZAKRA
 50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönözést folytat, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-161.
 Birtokok és házak eladásra előjegyzve.

